

Rapport
Beperkte Opleidingsbeoordeling

wo master Ondernemingsrecht

Vrije Universiteit

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Overzicht van de opleiding.....	6
3.1 Basisgegevens van de opleiding.....	6
3.2 Korte beschrijving van de instelling.....	7
3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties	7
3.4 Beschrijving van het curriculum	8
4. Overzicht van beoordelingen.....	9
5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	10
5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	10
5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	13
5.3 Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties.....	17
Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek	21
Bijlage 2: Bestudeerde documenten	22
Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken	23
Bijlage 4: Samenstelling beoordelingspanel	24

1. Samenvatting van de beoordeling

Het beoordelingspanel heeft op 10 juli 2014 de opleiding wo master Ondernemingsrecht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO. In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die tot het oordeel hebben geleid.

Het panel heeft kennisgenomen van de kritische reflectie en heeft daarnaast vooral bij het locatiebezoek een duidelijk en volledig beeld van de opleiding gekregen.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding de aanbevelingen uit de toets nieuwe opleiding in 2009 heeft opgevolgd. Zo heeft de opleiding het onderwerp *insolventierecht* een grotere plaats in het curriculum gegeven, is het vak *Privatissimum* voorafgaand aan de stage geroosterd, is de procesbegeleiding tijdens de stage en scriptie verbeterd en is de betrokkenheid van het curatorium bij de opleiding geïntensiveerd.

Het panel waardeert de doelstellingen van de opleiding. Daarin zijn zowel de kennis van het positieve recht, inclusief de klassieke leerstukken van het ondernemingsrecht als het analyseren en oplossen van complexe juridische vraagstukken opgenomen. De wetenschappelijke onderbouwing bij de analyse en oplossing van deze vraagstukken is adequaat in de doelstellingen verwerkt. De complexe vraagstukken die de studenten geacht worden te bestuderen, vallen binnen het domein van de rechtsgeleerdheid en zijn daardoor niet multidisciplinair. Het panel onderschrijft deze keuze van de opleiding, gezien het oogmerk vakbekwame juristen in het ondernemingsrecht op te leiden. De opleiding sluit inhoudelijk aan bij het domeinspecifieke kader voor de opleidingen rechtsgeleerdheid in Nederland. Naar het oordeel van het panel beantwoordt de opleiding aan de disciplinaire eisen die aan een opleiding in dit vakgebied in Nederland gesteld moeten worden. De toetsing aan internationale eisen is niet goed mogelijk door de grote verschillen die in dit domein tussen landen bestaan. De doelstellingen zijn op verantwoorde wijze in eindkwalificaties omgezet. Daarnaast voldoet de opleiding aan de eisen van het masterniveau. De opleiding stemt met regelmaat af met het werkveld in de vorm van de kantoren aan de Zuidas in brede zin. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding autonoom is in haar beslissingen over de eindkwalificaties en de inhoud waardoor onder meer de wetenschappelijke ambities gewaarborgd zijn. De opleiding draagt zorg voor de actualisering van de eindkwalificaties en de inhoud.

Omdat de opleiding steeds meer aanmeldingen krijgt en het aantal toe te laten studenten gemaximeerd is op 25 studenten, kan zij hogere eisen stellen en neemt het niveau van de studenten toe. Het panel beschouwt de zeer hoge slagingspercentages onder de studenten als bewijs van de effectiviteit van de toelatingsprocedure. In formele en materiële zin is de toelating in handen van de opleiding, zo heeft het panel vastgesteld, ook al zijn de kantoren van de Zuidas daarbij sterk betrokken via de toewijzing van stageplaatsen.

Het curriculum is volgens het panel een goede representatie van het huidige ondernemingsrecht, inclusief de klassieke leerstukken daarvan. Ook is in het curriculum de kritische en wetenschappelijk verdiepende benadering van de leerstof opgenomen. Daarnaast sluiten de verschillende vakken goed op elkaar aan en vertonen zij een consistente opbouw vanaf het vak *Masterclass Ondernemingsrecht* dat de basis legt tot het verbredende en verdiepende vak *Privatissimum*. Getuige de stageverslagen zijn de activiteiten in de stage verscheiden en van een hoog niveau. Wel is de studiebelasting van de stage een stuk hoger dan het aantal EC waar de stage voor staat. Het panel is positief over de extra-curriculaire activiteiten die de opleiding aanbiedt. Tot slot waarborgt de opleiding de actualiteit van het curriculum.

Ook al sluit het curriculum in materiële zin goed op de eindkwalificaties aan, de afstemming van de leerdoelen van de vakken op de eindkwalificaties zou volgens het panel verhelderd moeten worden.

De organisatie van de opleiding is stevig, met name door de sterk bezette opleidingsdirectie en de belangrijke rol van de technisch coördinator. Het panel vindt het docentencorps van een hoog niveau, niet in de laatste plaats door het grote percentage hoogleraren. Het aantal docenten met een BasisKwalificatie Onderwijs (BKO) is nog beperkt. Een deel van de docenten heeft daarvoor een vrijstelling en een ander deel gaat het BKO-traject in.

De didactische vormgeving van de vakken met colleges door universitaire docenten over de theoretische en wetenschappelijk verdieping en colleges door docenten van de Zuidas over de praktische uitwerking, is effectief. De afstemming tussen de docenten voldoet. Ook de studeerbaarheid van de opleiding voldoet. Het panel beschouwt de begeleiding van de studenten zowel door de docenten in de kleinschalige colleges als door de technisch coördinator als organisatorisch aanspreekpunt als goed.

In het toetsbeleid zijn de kwaliteitswaarborgen voor de toetsing opgenomen. Ook beschikt de opleiding over een goed functionerende examencommissie. De opleiding heeft nog niet alle punten van het beleid geïmplementeerd, mede door de recente datum van de nota over het toetsbeleid. Het panel moedigt de opleiding aan door te gaan met de invoering van dit beleid. Het panel beoordeelt de afsluitende toetsen van de vakken als van een goede kwaliteit en van een pittig niveau. De opleiding tentamineert alleen de wetenschappelijke gerichte leerstof uit de colleges van de universitaire docenten waardoor vooral de wetenschappelijke inhoud in de toetsen aan bod komt. De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen maar het klassieke schriftelijk eindtentamen overheerst. Het panel raadt de opleiding aan in aansluiting op het aanscherpen van de leerdoelen de toetsvormen onder de loep te nemen om na te gaan of ook andere vormen op hun plaats zouden zijn. Voorts zou de opleiding naar het oordeel van het panel maatregelen moeten bevorderen dat de doorlooptijd van de scriptie en daardoor de feitelijke duur van de studie wordt beperkt.

Het panel beoordeelt alle vijftien onderzochte afstudeerscripties als voldoende met één uitzondering. Gezien het niveau en de kwaliteit van de overige afstudeerscripties is het panel van mening dat hier sprake is van een uitzondering op de regel waaraan verder geen consequenties over het gerealiseerde niveau van de opleiding verbonden kunnen worden. Het panel ziet in verreweg de meeste scripties een gedegen wetenschappelijke structuur ofwel daarnaast een krachtig descriptief of doctrinair betoog. Het panel onderschrijft de meeste van de cijfers die gegeven zijn. Wel vindt het panel dat de beoordeling uitgebreider zou moeten worden toegelicht en dat de plagiaatcontrole standaard moet worden uitgevoerd.

De studenten bereiken aan het einde van hun studie een goed niveau, in termen van de aansluiting op de eisen van het werkveld. De vertegenwoordigers van het beroepenveld hebben dat bevestigd.

Het beoordelingspanel dat de opleiding wo master Ondernemingsrecht van de Vrije Universiteit heeft beoordeeld, waardeert de standaarden van het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling achtereenvolgens als voldoende (standaard 1), goed (standaard 2) en voldoende (standaard 3). Het panel adviseert de NVAO daarom over te gaan tot accreditatie van de opleiding wo master Ondernemingsrecht van de Vrije Universiteit met het oordeel voldoende.

Rotterdam, 7 augustus 2014

prof. mr. J.B. Wezeman
voorzitter

drs. W.J.J.C. Vercouteren RC
secretaris

2. Proces van beoordeling

Certiked VBI heeft van de Vrije Universiteit het verzoek ontvangen een beoordeling uit te voeren van de opleiding wo master Ondernemingsrecht, in het kader van de NVAO-accreditatieprocedure. De beoordeling is aan de hand van het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO uitgevoerd.

De Vrije Universiteit heeft de beoogde leden voor het beoordelingspanel voorgedragen. Vervolgens zijn zij in samenspraak tussen de universiteit en Certiked uitgenodigd om in het panel zitting te nemen. Allen hebben daarop positief geantwoord. Het panel bestond uit de volgende personen:

- De heer prof. mr. J.B. Wezeman (voorzitter);
- De heer prof. mr. A.F.M. Dorresteyn (panellid);
- De heer mr. dr. J.M. Blanco Fernández (panellid);
- De heer R.C.A. Wink MA (studentlid).

De heer drs. W.J.J.C. Vercouteren RC trad op als procescoördinator/secretaris.

De Vrije Universiteit heeft het beoordelingspanel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft voorafgaande aan het locatiebezoek overleg gevoerd met de opleiding over een aantal formele zaken, zoals de datum en de agenda van het locatiebezoek, de eisen te stellen aan de kritische reflectie, de aan te leveren bijlagen, de bij het locatiebezoek ter inzage te leggen documenten en de lijst van de meest recente eindwerken.

Namens het panel heeft de procescoördinator/secretaris in totaal 15 eindwerken opgevraagd uit de laatste drie jaren van afgestudeerden van de opleiding. Deze drie jaren zijn genomen om aan tenminste 30 afgestudeerden te komen. Conform de Richtlijn Beoordeling Afstudeerwerken van 26 oktober 2012 van de NVAO is deze selectie volstrekt willekeurig uitgevoerd. Wel is gezorgd voor een evenwichtige spreiding van cijfers.

Voorafgaand aan het locatiebezoek heeft het panel de kritische reflectie, inclusief de bijlagen en een selectie van eindwerken van de opleiding ontvangen. Elk van de leden van het panel heeft deze documenten bestudeerd. De kritische reflectie van de opleiding bood voldoende informatie, alhoewel deze op sommige punten wat beperkt was. Mede daarom heeft het beoordelingspanel de gesprekken tijdens het locatiebezoek als een uiterst zinvolle aanvulling daarop ervaren.

In persoon, per telefoon en via de email hebben de leden van het panel en de procescoördinator/secretaris het bezoek aan de opleiding voorbereid. Ook hebben de leden van het panel vooraf vragen geformuleerd ten behoeve van het locatiebezoek, die de secretaris heeft samengevoegd. Het locatiebezoek heeft mede aan de hand van deze vragen plaatsgevonden.

Het locatiebezoek vond plaats op 10 juli 2014 en verliep volgens de vooraf opgestelde agenda. Het panel heeft met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken. Ook heeft de opleiding namens het panel een open spreekuur aangekondigd bij de betrokkenen van de opleiding. Daarvoor heeft zich overigens niemand aangemeld. In het besloten overleg tijdens het locatiebezoek heeft het panel de eindwerken besproken, de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld. Het panel heeft vervolgens het eindoordeel over de opleiding geformuleerd. Aan het einde van het locatiebezoek heeft de voorzitter het oordeel op hoofdlijnen aan het opleidingsmanagement en aan de betrokkenen bij de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor verificatie aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de opleiding verzonden.

Gezien de bestudeerde documentatie en in het licht van de gevoerde gesprekken met de betrokkenen bij de opleiding heeft het beoordelingspanel de overtuiging zich een betrouwbaar oordeel over de kwaliteit van de opleiding te hebben kunnen vormen.

3. Overzicht van de opleiding

3.1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: M Ondernemingsrecht
 Registratienummer in Croho: 60408
 Oriëntatie en niveau opleiding: wetenschappelijk onderwijs op masterniveau
 Aantal studiepunten: 60 EC
 Afstudeerrichtingen: Geen
 Locatie: Amsterdam
 Varianten: Voltijd

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Vrije Universiteit
 Status instelling: Bekostigd
 Instellingstoets kwaliteitszorg: Positief onder voorwaarden

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Rendement na twee jaar (nominale studieduur van één jaar + één jaar)

Cohort	2010	2011	2012
Rendement	100%	100%	94,7%

Capaciteiten docenten

Docenten met een masterdiploma	100%
Docenten die gepromoveerd zijn	100%
Docenten met een BKO*	25,0%

De gerealiseerde student-docentratio is 11,8 : 1.

Aantal contacturen per week

Eerste semester	11,0 uur/week
Tweede semester	6,25 uur/week

3.2 Korte beschrijving van de instelling

De wo-masteropleiding Ondernemingsrecht is een opleiding van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam. De Vrije Universiteit is opgericht in 1880. De universiteit telt meer dan 20.000 studenten en samen met het VU Medisch Centrum ruim 10.000 personeelsleden.

De missie van de Vrije Universiteit is in haar eigen woorden omschreven als volgt. De Vrije Universiteit is ambitieus in wetenschappelijk onderzoek en onderwijs en stimuleert de vrije en open communicatie van ideeën. De universiteit staat voor universele universitaire waarden als academische vrijheid en onafhankelijkheid. In de naam komt deze onafhankelijkheid tot uitdrukking: vrij van kerk, staat en commercie. De onderwijsvisie van de Vrije Universiteit is als volgt. De universiteit is een *community of learners* met aandacht voor het talent en de ambitie van de individuele student.

De Vrije Universiteit kent de Faculteiten der Aard- en Levenswetenschappen, Bewegingswetenschappen, Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde, Exacte Wetenschappen, Geneeskunde, Godgeleerdheid, Letteren, Psychologie en Pedagogiek, Rechtsgeleerdheid, Sociale Wetenschappen, Tandheelkunde en Wijsbegeerte.

3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties die de opleiding nastreeft, zijn in twee groepen verdeeld en luiden als volgt.

De afgestudeerden beschikken over de volgende kennis en inzichten:

- Diepgaande kennis van en inzicht in de hoofdgebieden van het ondernemingsrecht.
- Inzicht in de samenhang tussen de hoofdgebieden van het ondernemingsrecht.
- Inzicht in het functioneren van en de interactie tussen de actoren binnen het ondernemingsrecht.

De afgestudeerden beschikken over de volgende vaardigheden en attituden:

- De vaardigheid literatuur en juridische bronnen op het gebied van het ondernemingsrecht diepgaand te analyseren en te interpreteren en daarover kritische vragen te stellen.
- De vaardigheid om kennis van het ondernemingsrecht toe te passen in complexe casus.
- De vaardigheid om creatieve oplossingen aan te dragen voor complexe problemen.
- De vaardigheid zelfstandig een rechtswetenschappelijk onderzoek van enige omvang voor te bereiden en uit te voeren (probleemstelling formuleren, verzamelen van informatie, interpreteren van gegevens, conclusies trekken).
- De vaardigheid een wetenschappelijk juridisch betoog schriftelijk en mondeling te presenteren.
- Een kritische houding aan te nemen ten aanzien van onderzoek op het gebied van het ondernemingsrecht.
- De vaardigheid te reflecteren op het eigen leerproces en het eigen leerproces te sturen en te plannen.

3.4 Beschrijving van het curriculum

In de onderstaande tabel is het curriculum weergegeven.

Masterclass Ondernemingsrecht	9 EC
Goederen- en Contractenrecht voor Ondernemingen	9 EC
Internationaal Ondernemingsrecht	6 EC
Corporate Finance en Effectenrecht	6 EC
Privatissimum	6 EC
Stage Ondernemingsrecht	6 EC
Keuzevak (vanaf 2014/2015 verplicht vak American Corporate Law)	6 EC
Afstudeerscriptie	12 EC
Totaal opleiding	60 EC

4. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Goed
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende
Opleiding als geheel	Voldoende

5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft de inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen

Bevindingen

De doelstelling van de opleiding is studenten op te leiden tot kritisch ingestelde en zelfstandig werkende juristen met diepgaande kennis van en inzicht in het ondernemingsrecht en met het vermogen ingewikkelde vraagstukken op dat gebied te analyseren en tot een oplossing te brengen. In het gesprek met het panel heeft de opleidingsdirecteur deze doelstelling nader uitgewerkt in twee hoofdthema's van de opleiding, zijnde het verwerven van kennis over het doctrinaire recht en het verwerven van de vaardigheid om het recht op een kritische, wetenschappelijke en beschouwende wijze te benaderen. Met de kennis van het doctrinaire of positieve recht leggen de studenten de basis van hun kennis van het ondernemingsrecht. In de kritische en wetenschappelijke beschouwing van het recht wordt de studenten een verdieping in de analyse en oplossing van vraagstukken van ondernemingsrecht bijgebracht. Binnen deze kritische en wetenschappelijke benadering van het recht besteedt de opleiding slechts in beperkte mate aandacht aan de rechtsvergelijkende analyse. In dat opzicht is de introductie van het vak American Corporate Law een goede ontwikkeling.

De studenten worden primair opgeleid om als jurist werkzaam te zijn bij één van de grote advocatenkantoren aan de Zuidas van Amsterdam. De afgestudeerden van deze opleiding dienen met name in staat te zijn complexe vraagstukken op het gebied van ondernemingsrecht te analyseren en op te lossen voor de grote, veelal multinationale ondernemingen die cliënt van deze kantoren zijn. De opleiding streeft ernaar de studenten daarop voor te bereiden, met inachtneming van de wetenschappelijk beschouwende methode om vraagstukken te benaderen. De complexe vraagstukken die de studenten leren te analyseren en tot een oplossing te brengen, zijn vraagstukken die zich bevinden in het juridische domein. De studenten worden niet opgeleid om multidisciplinaire vraagstukken of primair juridische vraagstukken vanuit een multidisciplinair kader te behandelen.

De opleiding wenst aan te sluiten bij het domeinspecifieke referentiekader voor het wetenschappelijk onderwijs in de rechtsgeleerdheid dat eind 2009 is vastgesteld door het Disciplineoverlegorgaan Rechtsgeleerdheid. Dit kader is van toepassing verklaard op de wetenschappelijke juridische opleidingen in Nederland. Volgens het kader leiden de juridische opleidingen studenten op tot zowel in de discipline van de rechtsgeleerdheid bekwame als maatschappelijk bekwame juristen die over een kritische academische geest beschikken, analytisch, kritisch evaluatief en synthetisch kunnen denken en op zelfstandige wijze juridische problemen weten te ontleden en tot een oplossing weten te brengen.

De opleiding heeft een civiel effect. Dat wil zeggen dat de afgestudeerden, mits zij een daartoe geëigende opleiding op bachelorniveau gevolgd hebben, zich na het volgen van een aansluitende beroepsopleiding kwalificeren voor een toegang tot het Nederlandse rechtssysteem.

In het domeinspecifieke referentiekader is aangegeven dat de benchmark tussen de juridische opleidingen in Nederland die nationaal zijn georiënteerd en dergelijke opleidingen in het buitenland niet of nauwelijks mogelijk is, omdat de verschillen tussen landen in de juridische discipline te groot zijn en een vergelijking daarom niet goed te maken is. Als er al benchmarks interessant zouden kunnen zijn, zoals de *Benchmarks for Law* uit Groot-Brittannië dan moeten deze met de grootst mogelijk voorzichtigheid en in het licht van het nationale rechtstelsel worden beschouwd, zo staat in het referentiekader te lezen. Dat betekent dat generieke, algemeen aanvaarde internationale eisen voor de discipline van de rechtsgeleerdheid niet bestaan of althans niet toepasbaar zijn om een opleiding in de rechtsgeleerdheid als deze aan te toetsen. De opleiding is als gevolg daarvan niet te toetsen aan internationale eisen maar dient getoetst te worden aan de eisen van Nederlandse deskundigen op dit gebied.

De opleiding heeft de hierboven genoemde doelstellingen omgezet in een aantal eindkwalificaties (zie voor de volledige opsomming daarvan paragraaf 3.3 hierboven). In de eindkwalificaties is enerzijds de kennis van de hoofdgebieden van het ondernemingsrecht verwoord en zijn anderzijds opgenomen de vaardigheid om complexe vraagstukken op het gebied van het ondernemingsrecht het hoofd te bieden en wetenschappelijk onderzoek op dat gebied uit te voeren. Desgevraagd heeft de opleiding laten weten dat deze hoofdgebieden het vennootschapsrecht omvatten en dan met name de positie en de onderlinge verhoudingen van aandeelhouders, bestuurders en schuldeisers alsmede klassieke leerstukken (goederenrecht, verbintenissenrecht) in relatie met het ondernemingsrecht. Inzake het oplossen van complexe juridische vraagstukken gaat het niet alleen om het toepassen van het beschreven recht maar ook om het vinden van creatieve oplossingen, gegeven de casus die voorliggen.

De opleiding heeft de eindkwalificaties vergeleken met de Dublin-descriptoren om na te gaan of de eindkwalificaties aan het masterniveau beantwoorden. In een overzicht heeft de opleiding getoond dat alle Dublin-descriptoren in de eindkwalificaties aan de orde komen.

De opleiding heeft een vergelijking uitgevoerd met gelijksoortige opleidingen aan andere Nederlandse universiteiten. Vergelijkbare opleidingen zijn de opleiding Onderneming en Recht van de Radboud Universiteit en ondernemingsrechtelijke opleidingen aan de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Van deze is de opleiding van de Radboud Universiteit het meest vergelijkbaar. De andere opleidingen gaan wel over ondernemingsrecht maar leggen andere accenten dan de opleiding van de Vrije Universiteit.

Omdat de opleiding zich primair richt op het opleiden van studenten die als jurist werkzaam kunnen zijn bij één van de grote advocatenkantoren die gevestigd zijn aan de Zuidas, stemt de opleiding regelmatig met deze kantoren af over de doelstellingen, de eindkwalificaties en het curriculum. Daartoe heeft de opleiding een curatorium in het leven geroepen waar de veertien aangesloten kantoren aan de Zuidas zitting in hebben. Het curatorium spreekt in formele zin één keer per jaar met de opleidingsdirectie. Informele contacten zijn er vaker.

Mede als gevolg van het overleg met de kantoren heeft de opleiding de afgelopen jaren onder meer de stap gezet naar het versterken van de internationale dimensie van de opleiding en het verschuiven van de primaire aandacht van de opleiding voor fusies en overnames naar het vergroten van het belang van onder meer insolventierecht en jaarrekeningenrecht. Ten aanzien van de internationalisering heeft de faculteit ook de intentie een Engelstalige opleiding op dit gebied in het leven te roepen

Overwegingen

Het panel heeft waardering voor de doelstellingen van de opleiding. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding voldoende kennis van het positieve of doctrinaire recht nastreeft en daarin de klassieke leerstukken van het ondernemingsrecht betreft. De opleiding streeft in de ogen van het panel een solide privaatrechtelijke basis na. Daarnaast is de aandacht voor het analyseren en tot een oplossing brengen van complexe juridische vraagstukken naar behoren in de doelstellingen opgenomen. Het panel heeft daarbij tot zijn genoegen vastgesteld dat de studenten geacht worden deze vraagstukken op een wetenschappelijk beschouwende en verdiepende wijze te analyseren en op te lossen. De opleiding heeft in de ogen van het panel overtuigend aangetoond dat de wetenschappelijke benadering voorop staat, ook al gaat het om juridische vraagstukken die aan de praktijk ontleend zijn. Het panel waardeert ook dat door de introductie van het vak American Corporate Law de aandacht voor de rechtsvergelijkende analyse meer in overeenstemming komt met de aanbevelingen van de interne midterm review van enige jaren geleden. Het panel onderschrijft de opvatting van de opleiding dat de complexe vraagstukken die de studenten geacht worden te bestuderen en op te lossen, binnen het domein van de rechtsgeleerdheid vallen en als gevolg daarvan niet multidisciplinair zijn. Het panel acht deze keuze van de opleiding verdedigbaar, gezien het oogmerk van de opleiding om vakbekwame juristen in het ondernemingsrecht op te leiden.

De opleiding sluit naar het oordeel van het panel inhoudelijk aan bij het domeinspecifieke kader voor de opleidingen rechtsgeleerdheid in Nederland. De doelstellingen van deze opleiding komen overeen met de bewoordingen waarin dat kader is gesteld. Mede omdat in dat kader is aangegeven dat een internationale vergelijking niet goed mogelijk is door de grote verschillen tussen landen in dit domein, vindt het panel de verwijzing naar dat kader en de vergelijking die de opleiding heeft uitgevoerd met opleidingen in Nederland afdoende voor de vaststelling van de disciplinaire doelstellingen. Ook vindt het panel dat de opleiding beantwoordt aan de disciplinaire eisen die aan een opleiding in dit vakgebied in Nederland gesteld moeten worden.

Het panel heeft vastgesteld dat de doelstellingen op een verantwoorde wijze in de eindkwalificaties zijn omgezet. Bestudering van deze eindkwalificaties heeft geleerd dat zowel de kennis van en het inzicht in het positieve of doctrinaire ondernemingsrecht als het vermogen om complexe juridische vraagstukken te behandelen en wetenschappelijk onderzoek uit te voeren, daarin op een verantwoorde en passende wijze naar voren komen. Uit eigen waarneming en uit de door de opleiding opgestelde vergelijking met de Dublin-descriptoren leidt het panel af dat de opleiding voldoet aan de eisen van een opleiding op masterniveau.

Het panel heeft gezien dat de opleiding met regelmaat afstemt met de vertegenwoordigers van het beroepenveld in de vorm van het curatorium, bestaande uit de kantoren aan de Zuidas. Tegelijkertijd is het panel overtuigd dat de opleiding autonoom is in haar beslissingen over de eindkwalificaties en de inhoud waardoor onder meer het wetenschappelijk karakter van de opleiding voldoende gewaarborgd is.

De opleiding draagt volgens het panel zorg voor de actualisering van de eindkwalificaties en de inhoud. Dat gebeurt als gevolg van het overleg met het curatorium maar ook door initiatieven binnen de faculteit en binnen de opleiding zelf.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1 Beoogde eindkwalificaties als voldoende.

5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

De opleiding kent een tweehoofdige opleidingsdirectie. Omdat de samenwerking met de Universiteit van Amsterdam geïntensiveerd is, neemt een vertegenwoordiger van deze universiteit aan de vergaderingen van de opleidingsdirectie deel. De opleidingsdirectie wordt voor de dagelijkse uitvoering van de opleiding ondersteund door de technisch coördinator. De functie van technisch coördinator is een vaste formatieplaats. De vakken worden gegeven door meerdere docenten waarbij één van hen als coördinator van een vak optreedt. De examencommissie van de opleiding is verantwoordelijk voor alle opleidingen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Eén van de leden van de examencommissie behartigt het specifieke vakgebied van deze opleiding. De opleiding heeft een uit twee docenten en twee studenten bestaande opleidingscommissie die de opleidingsdirectie adviseert over de inhoud en kwaliteit van de opleiding.

Sedert 2009 is het aantal studenten dat zich voor de opleiding aanmeldt, gestadig toegenomen. Zo zijn er nu 61 aanmeldingen voor het studiejaar 2014/2015. De toename van het aantal aanmeldingen is vooral afkomstig van studenten van buiten de Vrije Universiteit. Als gevolg daarvan is de verhouding tussen studenten van de eigen universiteit en van andere universiteiten veranderd ten gunste van de laatsten. Ondanks de toegenomen belangstelling houdt de opleiding vast aan een aantal ingeschreven studenten van niet meer dan om en nabij 25. De reden van de opleiding om dat te doen, is dat zodoende het intensieve en kleinschalige onderwijs behouden kan blijven.

De toelating van studenten is in handen van de toelatingscommissie, die bestaat uit de twee leden van de opleidingsdirectie en de technisch coördinator. In het geval van twijfel consulteert deze commissie de examencommissie. De toelating is overigens formeel een zaak van de examencommissie. De eisen die aan de aspirant-studenten worden gesteld, hebben betrekking op achtereenvolgens hun werk- en denkniveau, hun motivatie en ook hun extra-curriculaire activiteiten. De studenten tonen dat in de vorm van hun curriculum vitae, cijferlijsten en een motivatiebrief aan. De opleiding selecteert uit de toestroom van ongeveer 60 studenten tussen 40 tot 45 studenten die in beginsel toelaatbaar zijn. De gegevens van deze studenten gaan naar de kantoren aan de Zuidas. Deze geven daarna aan met welke studenten zij een gesprek willen voeren. De studenten zelf maken ook hun voorkeur voor één of meerdere kantoren kenbaar. Daarna vinden de gesprekken tussen de aspirant-studenten en de vertegenwoordigers van de kantoren plaats. Op grond van deze gesprekken wordt een aantal studenten een stageplaats aangeboden. Dat gaat ieder jaar om ongeveer 25 studenten. Deze studenten worden daadwerkelijk toegelaten door de opleiding. In bijzondere gevallen laat de opleiding studenten toe die geen stageplaats aangeboden hebben gekregen.

De opleiding heeft in de vorm van een schematisch overzicht de relaties tussen de eindkwalificaties (eindtermen) en de onderdelen van het curriculum zichtbaar gemaakt. Uit dat overzicht blijkt dat in het curriculum alle eindkwalificaties naar voren komen. Het panel heeft het curriculum in detail bestudeerd. In het vak Masterclass Ondernemingsrecht, het eerste vak van het curriculum, komen een aantal onderwerpen binnen het ondernemingsrecht aan bod. Dit vak heeft mede tot doel alle studenten die verschillende opleidingen van verschillende universiteiten hebben gevolgd, op eenzelfde niveau te brengen. In het vak Goederen- en Contractenrecht voor Ondernemingen worden klassieke leerstukken zoals goederenrecht en verbintenissenrecht gedoceerd. Daarnaast gaat dit vak onder andere in op insolventierecht. Het vak Internationaal Ondernemingsrecht behandelt, in weerwil van de benaming, het

Nederlandse internationaal privaatrecht dat relevant is voor ondernemingen. In het vak Privatissimum worden de studenten aangespoord hun kritische houding met betrekking tot de leerstof verder te vergroten en casus met een grote mate van zelfstandig te behandelen. Vanaf het jaar 2014/2015 zal het vak American Corporate Law als een verplicht vak geïntroduceerd worden. Dit vak is mede bedoeld om de rechtsvergelijkende invalshoek in het curriculum te versterken.

In het curriculum wordt van de studenten verwacht de kritische, wetenschappelijke benadering van complexe, juridische vraagstukken te ontwikkelen. Een concreet door de opleiding genoemd voorbeeld is het onderwerp van *garanties* dat zowel praktisch als meer beschouwend kan worden behandeld. In de opleiding wordt gekozen voor de laatstgenoemde benadering. De studenten en de alumni hebben tegenover het panel verklaard dat van hen niet alleen wordt/werd verwacht de juridische vraagstukken te behandelen door de toepassing van de kennis uit de literatuur maar ook en veeleer vanuit het goed doordenken van de casus en de eigen kritische benadering daarvan. Studenten wordt, zo zeiden ze, geleerd boven de stof te staan. De vertegenwoordigers van het beroepenveld met wie het panel heeft gesproken, hebben het belang van een analytische, beschouwende en verdiepende attitude bij de studenten beaamd, omdat zij zo beter in staat zijn oplossingen te vinden voor de ingewikkelde vraagstukken die zich in de praktijk aandienen.

Volgens de leerdoelen van de stage dienen de studenten in de stage oplossingen aan te dragen voor complexe vraagstukken in de praktijk, hun bevindingen mondeling en schriftelijk te presenteren en te reflecteren op hun leerproces. Getuige de stageverslagen van de studenten, voeren zij een groot aantal activiteiten uit op hun stageadres die van een grote diversiteit en behoorlijke complexiteit getuigen. Deze stage-activiteiten sluiten aan op de onderwerpen en vraagstukken die de kern van de opleiding vormen. De stages duren gewoonlijk ongeveer twee maanden, terwijl de stage zes EC telt. De studenten vinden de leerdoelen van de stage helder en achten de stage interessant, zo lieten zij het panel desgevraagd weten.

De studenten worden gestimuleerd extra-curriculaire activiteiten te ontplooiën op het vakgebied van het ondernemingsrecht. Zo worden ze uitgenodigd voor het jaarlijkse congres van het Zuidas Instituut voor Financieel recht en Ondernemingsrecht (ZIFO, zie ook hieronder) en organiseren zij één van de vier symposia per jaar van dit instituut. De opleiding heeft het voornemen belangwekkende scripties voor te dragen voor publicatie in de ZIFO-reeks.

De opleiding zorgt voor de actualisering van het curriculum. Aanvankelijk was het curriculum vooral gericht op het onderwerp van fusies en overnames. De afgelopen jaren zijn de onderwerpen binnen het ondernemingsrecht verbreed en nemen ook insolventierecht en jaarrekeningenrecht een belangrijke plaats in. De vakken Masterclass Ondernemingsrecht en Goederen- en Contractenrecht zijn uitgebreid van 6 EC naar 9 EC, niet alleen om de studeerbaarheid te vergroten maar ook om meer ruimte aan onderwerpen te bieden.

Bij de opleiding zijn in totaal tien academische docenten betrokken waaronder een docent van de Universiteit van Amsterdam en een docent uit de Verenigde Staten. Daarnaast doceert een aantal praktijkdocenten die als advocaat aan één van de Zuidaskantoren is verbonden. Voor dit jaar, 2013/2014 is de student-docentratio van de opleiding 11,8 : 1 (1,95 fte docenten voor 23 studenten). De docenten vanuit de praktijk staan binnen dat totaal in voor samen 0,20 fte.

De universitaire docenten zijn allen gepromoveerd, terwijl zeven van hen (70%) hoogleraar zijn. Deze docenten geven zowel de hoorcolleges als de werkcolleges. Zij zijn ook werkzaam als onderzoeker, publiceren op hun vakgebied en brengen hun onderzoek in de colleges in. Een belangrijk instituut voor onderzoek op dit gebied is het Zuidas Instituut voor Financieel recht en Ondernemingsrecht (ZIFO) dat zich tot doel stelt het onderzoek op dit gebied en het debat erover te bevorderen. De meeste docenten zijn aan dit instituut verbonden. Twee docenten hebben een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). Drie van hen zijn in 2014 begonnen met het verkrijgen van de kwalificatie. De anderen hebben een vrijstelling daarvan.

In de meeste vakken treden naast de universitaire docenten ook docenten van de kantoren aan de Zuidas op. De universitaire docenten verzorgen binnen het vak de theoretische, verdiepende en beschouwende hoorcolleges en werkcolleges over de onderwerpen, terwijl de docenten uit de praktijk deze onderwerpen in aansluiting daarop illustreren aan de hand van casus uit de praktijk. Deze laatste colleges vinden bij de kantoren aan de Zuidas zelf plaats. De studenten hebben het panel desgevraagd aangegeven dat de universitaire docenten verschillende visies op vraagstukken geven, de studenten ertoe aanzettend breder te kijken en hun eigen interpretatie van het vraagstuk te ontwikkelen. De coördinator van het vak zorgt voor de samenhang binnen het vak. De docenten van de universiteit en uit de praktijk stemmen hun colleges af, opdat een coherent geheel ontstaat.

De opleiding neemt maatregelen om de studeerbaarheid te bevorderen, zoals het uitbreiden van twee vakken van 6 EC naar 9 EC (zie standaard 3 voor het scriptietraject). Voor inhoudelijke vragen over de vakken kunnen de studenten terecht bij de docenten. Omdat het om een kleine groep gaat, is de gang naar deze docenten relatief gemakkelijk. Voor zaken die te maken hebben met studiebegeleiding en studievoortgang kunnen de studenten zich wenden tot de technisch coördinator. Dat geldt ook voor de begeleiding tijdens de stage. De technisch coördinator bezoekt de studenten ook op hun stageadres. De studenten ervaren de begeleiding tijdens de colleges en in de stage als laagdrempelig en effectief. Bij studieproblemen kunnen de studenten de studieadviseur raadplegen.

De uitval onder de studenten is minimaal. Nagenoeg alle studenten studeren af. Slechts een enkeling slaagt daar niet in.

Overwegingen

Het panel beschouwt de organisatie van de opleiding als solide. Sterke punten daarin zijn de sterk bezette opleidingsdirectie en de positie van de technisch coördinator die zorgt voor het uitvoeren van zaken binnen de opleiding en die het centrale aanspreekpunt voor studenten en docenten is.

Omdat de opleiding uit steeds meer studenten kan kiezen, neemt het niveau van de toegelaten studenten toe. Desgevraagd hebben de vertegenwoordigers van het beroepenveld het stijgende niveau van de studenten in de afgelopen jaren tegenover het panel bevestigd (zie ook standaard 3 over het gerealiseerde niveau van de studenten).

De toelatingseisen die de opleiding stelt en de toelatingsprocedure die de opleiding uitvoert, zijn degelijk en effectief. Als gevolg daarvan worden de meest gemotiveerde en getalenteerde studenten toegelaten. Het panel beschouwt de zeer hoge slagingspercentages onder de studenten als een bewijs van de effectiviteit van de toelatingsprocedure. De toelating is uiteindelijk in handen van de opleiding, zo heeft het panel vastgesteld, ook al hebben de kantoren van de Zuidas daarin een stevige inbreng. Na een eerste selectie door de opleiding worden de desbetreffende kandidaten beoordeeld door de kantoren. Degenen die door de kantoren niet worden geaccepteerd voor een stage worden, behoudens een enkele uitzondering, niet toegelaten tot de opleiding.

Het panel beoordeelt het curriculum als relevant, stevig en het vakgebied van het ondernemingsrecht (zoals afgebakend ten behoeve van deze opleiding) in zijn geheel goed afdekkend. Zo heeft het panel vastgesteld dat de klassieke leerstukken van het ondernemingsrecht goed in het curriculum behandeld worden en dat de meeste voor het ondernemingsrecht relevante onderwerpen daarin aan de orde komen. Het panel beschouwt het curriculum als een goede representatie van het huidige ondernemingsrecht, inclusief de noodzakelijke basis daarvan. Daarnaast is het panel overtuigd dat de studenten de kritische en wetenschappelijk verdiepende benadering van de leerstof aangereikt krijgen. Ook beschouwt het panel het curriculum als samenhangend. De verschillende vakken sluiten goed op elkaar aan en leiden op in een consistente opbouw vanaf het vak Masterclass Ondernemingsrecht dat de basis legt tot het verbredende en verdiepende vak Privatissimum. Op basis van de bestudering van de stageverslagen heeft het panel vastgesteld dat de activiteiten van de studenten in de stage voldoende verscheiden en van een voldoende hoog niveau zijn en als gevolg daarvan een bijdrage leveren aan de te bereiken eindkwalificaties door de studenten. Wel is het zo dat de studiebelasting van de stage een stuk hoger is dan het aantal EC waar de stage voor staat. Het panel is positief over de extra-curriculaire activiteiten waartoe de opleiding de studenten uitnodigt. Tot slot vindt het panel dat de opleiding de actualiteit van het curriculum waarborgt.

Ook al sluit het curriculum in materiële zin goed op de eindkwalificaties aan, toch kan de afstemming van de leerdoelen van de vakken op de eindkwalificaties verbeterd worden. Deze leerdoelen worden verschillend geëxpliciteerd. De relatie tot de eindkwalificaties is daardoor niet eenduidig te leggen. Het panel raadt de opleiding met klem aan de leerdoelen duidelijker afgestemd op de eindkwalificaties op te stellen waardoor de opleiding de aansturing van de vakken vanuit de eindkwalificaties duidelijker vorm kan geven.

Het panel kwalificeert het docentencorps van de opleiding als zijnde van hoog niveau waarbij het grote percentage hoogleraren opvalt. Daarnaast heeft de opleiding een zeer gunstige student-docentratio als gevolg waarvan het onderwijs op een intensieve wijze kan worden gegeven. Het panel heeft gezien dat het aantal docenten met een BasisKwalificatie Onderwijs zal toenemen en is daar positief over.

De didactische vormgeving van de vakken met hoor- en werkcolleges door universitaire docenten die de theoretische en wetenschappelijk beschouwing aanbieden en docenten van de Zuidas die de praktische uitwerking daarvan doceren, is in de ogen van het panel effectief. De afstemming tussen de docenten voldoet. Ook de studeerbaarheid van de opleiding voldoet, zij het dat het beoogde scriptietraject (beginnend na de stage) maar door heel weinig studenten binnen de daarvoor gestelde tijd wordt afgelegd. Het panel beschouwt de begeleiding van de studenten zowel door de docenten in de kleinschalige colleges als door de technisch coördinator als organisatorisch aanspreekpunt als goed.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2 Onderwijsleeromgeving als goed. Dit oordeel is een gevolg van de door het panel waargenomen combinatie van getalenteerde en gemotiveerde studenten die de opleiding trekt, het krachtig en doeltreffend op het ondernemingsrecht en de kritische reflectie daarop afgestemde en stevig samenhangende curriculum, de ruime aandacht voor de praktijk in het curriculum, het zeer hoge niveau van de docenten, de gunstige student-docentratio en de extra-curriculaire activiteiten die aangeboden worden.

5.3 Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

De opleiding volgt het beleid van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Dit beleid is neergelegd in de Handleiding toetsen en beoordelen uit 2008 en geactualiseerd in de Nota toetsbeleid van 2013. Het toetsbeleid van de faculteit volgt het beleid terzake van de Vrije Universiteit. In de beleidsdocumenten van de faculteit is onder meer aangegeven dat een opleiding over een toetsplan moet beschikken waarin de relatie tussen de eindkwalificaties van de opleiding, de leerdoelen van vakken en inhoud en de vorm van de toetsen. Verder staan hierin de eisen die worden gesteld aan examinatoren in termen van de constructie en beoordeling van toetsen en de inhoudelijke eisen voor toetsen in termen van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. Mede omdat de Nota toetsbeleid van recente datum is, zijn zaken als een toetsplan bij de opleiding nog in ontwikkeling. Docenten volgen scholing om aan de eisen die aan examinatoren worden gesteld, te voldoen. Ook dit is nog niet voltooid.

De opleiding valt onder het bereik van de facultaire examencommissie die als taken heeft de kwaliteit en het niveau van de toetsen en de scripties te bewaken en klachten van individuele studenten te behandelen. De taken ten aanzien van de tentamens voert de commissie uit op basis van de statistische analyse van uitslagen. Afwijkende uitslagen worden door de examencommissie bestudeerd en desgewenst met de betrokken docent besproken. Deze activiteiten van de examencommissie hebben volgens de voorzitter van de commissie slechts een zeer beperkte betekenis voor de Master Ondernemingsrecht, aangezien een statistische analyse bij een klein aantal studenten geen zinvolle gegevens oplevert. De scripties worden steekproefsgewijs door de commissie bekeken. Daarbij zijn met name lage en hoge cijfers in de beschouwing betrokken. De examencommissie achtte de gegeven cijfers van de onderzochte scripties reëel en heeft geen aanleiding gevonden daar nader op in te gaan bij de betrokken examinatoren. Daarnaast behandelt de examencommissie klachten van individuele studenten. De voorzitter van de examencommissie heeft tegenover het panel verklaard dat het bij de klachten over deze opleiding om incidenten gaat en dat daarin geen patroon te herkennen is.

Het panel heeft de tentamens van de vakken bestudeerd en op grond daarvan vastgesteld dat deze zeker aan de eisen van een opleiding op masterniveau in deze discipline voldoen. In de tentamens en de papers ter afsluiting van de vakken wordt alleen de leerstof uit de colleges van de universitaire docenten getoetst. Weliswaar zijn de colleges van de praktijkdocenten verplicht maar hun colleges zijn geen tentamenstof.

De opleiding past verschillende toetsvormen toe. In de vakken Masterclass Ondernemingsrecht, Goederen- en Contractenrecht voor Ondernemingen, Internationaal Ondernemingsrecht en Corporate Finance en Effectenrecht is de toetsvorm het schriftelijk eindtentamen. In het eerste vak voeren de studenten daarnaast formatieve groepsopdrachten uit. In het tweede vak wordt het tentamen gecompleteerd met een individueel te schrijven paper. Dat zal vanaf het studiejaar 2014/2015 ook in het derde vak zo zijn. In het vak Privatissimum dienen de studenten presentaties te geven, als referent op te treden en opdrachten te maken. Daar zijn ook groepsopdrachten bij. In het vanaf 2014/2015 verplichte vak American Corporate Law zullen presentaties en papers van de studenten worden gevraagd.

De studenten met wie het panel heeft gesproken, waren tevreden over de afstemming van de tentamens op de leerstof in de vakken. Studenten hebben recht op één herkansing. Als ze deze niet halen, dan lopen ze het risico uit de opleiding verwijderd te worden. Die situatie heeft zich nog niet voorgedaan.

De stagedocent beoordeelt de stage als onvoldoende of voldoende. De stageverlenende kantoren hebben de mogelijkheid cijfers te geven maar deze cijfers hebben geen formele betekenis. In de ogen van de examencommissie heeft de opleiding zelf iets minder zicht op de stages dan de kantoren waar de stages plaatsvinden.

De beoordelingen van de stages door de vertegenwoordigers van het stageverlenende kantoor zijn positief tot zeer positief. De vertegenwoordigers van het beroepenveld met wie het panel heeft gesproken, zijn te spreken over het niveau van de afgestudeerden. Het werkveld ziet daarin een stijgende lijn, beschouwt dat als gunstig en zal de opleiding blijven aansporen het niveau verder te verhogen. Van alle afgestudeerden verwerft naar de schatting van de opleiding ruim de helft een betrekking bij één van de kantoren aan de Zuidas, terwijl ongeveer 20% van de afgestudeerden daar niet wordt aangenomen en om en nabij 25% van hen een baan elders verkiest.

De studenten schrijven in het vak Goederen- en Contractenrecht voor Ondernemingen een paper die door één van de docenten op individuele basis met de studenten wordt besproken. Deze paper kan gelden als een voorbereiding op de te schrijven afstudeerscriptie. De opleiding kent in afwijking van andere opleidingen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid geen vak over methodologie. In maart van het studiejaar belegt de opleiding een bijeenkomst waarin de studenten voorgelicht worden over het schrijven van de scriptie. De student wordt geacht zelf een onderwerp te vinden. Hij of zij doet dat gewoonlijk in het kader van de stage die in april en mei plaatsvindt. Na de indiening van het onderwerp bij de scriptiecoördinator zoekt deze daar een begeleider bij. De begeleider en de student spreken elkaar ongeveer drie keer over de voortgang. De beoordeling van de scriptie is in handen van de begeleider en van een tweede beoordelaar die door de begeleider wordt aangezocht. Deze beoordeling vindt plaats op basis van een beoordelingsformulier met daarop criteria vermeld als de kwaliteit van de probleemstelling, de wetenschappelijke diepgang en het taalgebruik. De twee beoordelaars komen samen tot een cijfer. Als zij van mening verschillen, neemt de examencommissie een besluit. Bij de beoordelingsprocedure is een plagiaatcontrole voorgeschreven.

Het is het panel opgevallen dat de studenten nogal lang over hun studie doen, te weten tussen 16 maanden (cohort 2011) en 22 maanden (cohort 2012). Naast factoren waarop de opleiding geen invloed heeft zoals een verblijf in het buitenland aan het einde van de studie, speelt de duur van het scriptietraject een rol. De meeste studenten schrijven hun scriptie na afloop van het studiejaar, te beginnen in de maanden juni en juli. Zij kunnen dan pas aan hun scriptie beginnen, omdat ze het onderwerp daarvoor bij voorkeur aan de stage moeten ontleen, die in april en mei is geroosterd. De zomermaanden en de overige, bijkomende activiteiten van de studenten maken dat het afronden van de scriptie vrij lang kan duren waardoor de duur van de studie op de aangegeven 16 tot 22 maanden komt.

De leden van het panel hebben in totaal vijftien eindwerken bestudeerd. Het panel beoordeelt veertien van de scripties als zijnde tenminste voldoende. De vijftiende is onvoldoende. Gezien het niveau en de kwaliteit van de overige afstudeerscripties is het panel van mening dat hier sprake is van een uitzondering op de regel waaraan verder geen consequenties over het gerealiseerde niveau van de opleiding verbonden kunnen worden. De meeste scripties hebben een gestructureerde behandeling van een onderwerp met heldere probleemstelling, een duidelijke methodologische behandeling en logische conclusies. Bij een aantal hadden de probleemstelling, de methodologie en de afleiding van de conclusies wel sterker uit de verf moeten komen en zijn deze onderdelen soms wat beperkt. Enkele van de scripties zijn eerder als descriptief te betitelen of omvatten een meer klassiek doctrinair betoog maar blinken in de complexiteit van het onderwerp en de degelijkheid van de behandeling wel uit. Veel van de scripties zijn goed geschreven. In enkele hadden de taal en de stijl op onderdelen beter moeten zijn. Alhoewel het panel de meeste cijfers van de examinatoren van de opleiding onderschrijft, acht het panel enkele cijfers iets te hoog. Het is het panel opgevallen dat veel van de beoordelingsformulieren bij de scripties tamelijk summier waren ingevuld.

Overwegingen

Het panel vindt dat het toetsbeleid van de opleiding voldoet. In dat beleid zijn de kwaliteitswaarborgen voor de toetsing goed beschreven. Wel stelt het panel vast dat de opleiding nog niet op alle punten het beleid geïmplementeerd heeft. Het panel heeft daar begrip voor, gezien de recente datum van de beleidsnota maar roept de opleiding wel op werk te maken van deze implementatie. Het panel is van mening dat de opleiding over een goed functionerende examencommissie beschikt die zich goed kwijt van de haar opgedragen taken.

Het panel heeft de toetsen van de verschillende vakken bestudeerd en beoordeelt de inhoudelijke kwaliteit daarvan als goed en het niveau ervan als pittig. Het panel ziet in de keuze van de opleiding om alleen de leerstof uit de colleges van de universitaire docenten te tentamineren een illustratie van het wetenschappelijk karakter van de opleiding, omdat juist deze colleges op de wetenschappelijke kant ingaan.

Het panel heeft weliswaar gezien dat de opleiding verschillende vormen gebruikt om de vakken te toetsen maar beschouwt het schriftelijk tentamen toch als de overwegende toetsvorm. Wanneer de opleiding, zoals onder standaard 2 naar voren is gebracht, de leerdoelen van de vakken scherper zou afstemmen op de eindkwalificaties, dan zouden zich volgens het panel wellicht ook de toetsvormen en de afstemming daarvan op de leerdoelen onder de loep genomen kunnen worden. Dat zou dan weer kunnen leiden tot een grotere variatie van toetsvormen die nauw aansluiten bij de leerdoelen.

Het scriptietraject is in de ogen van het panel op zichzelf goed gestructureerd, zowel in de voorbereiding als in de begeleiding alsook in de beoordeling. De timing van het scriptietraject (na de stage) is echter een van de oorzaken voor de uitloop van de opleiding. Daarom zou de opleiding naar het oordeel van het panel maatregelen moeten nemen om de doorlooptijd van de scriptie en daardoor van de studie te beperken.

Het panel beoordeelt alle vijftien onderzochte afstudeerscripties als voldoende met één uitzondering. Het panel is van oordeel dat de opleiding het beoogde eindniveau realiseert, omdat het niveau en de kwaliteit van de overige afstudeerscripties geen twijfel laten over dat niveau. Het panel ziet in de meeste scripties een gedegen wetenschappelijke structuur en/of een krachtig descriptief of doctrinair betoog. Enkele scripties hadden sterker kunnen zijn, alhoewel ze zeker niet onvoldoende waren. Het panel onderschrijft de meeste van de cijfers die gegeven zijn. In sommige situaties zou het panel een iets lager cijfer hebben gegeven. Wel vindt het panel dat de beoordeling uitgebreider zou moeten worden toegelicht en dat de plagiaatcontrole standaard moet worden uitgevoerd.

In de ogen van het panel bereiken de studenten aan het einde van hun studie een goed niveau, in termen van de aansluiting op de eisen van het werkveld. Het panel ziet in de relatief hoge beoordelingen van de stage door de vertegenwoordigers van de Zuidaskantoren en in de positieve uitlatingen van de vertegenwoordigers van het beroepenveld met wie het panel gesproken heeft, mede het bewijs daarvan.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als voldoende.

Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek

Agenda locatiebezoek op 10 juli 2014 te Amsterdam

08.30 uur – 09.30 uur	Aankomst en overleg beoordelingspanel (besloten)
09.30 uur – 10.00 uur	Portefeuillehouder Onderwijs en opleidingsdirectie prof. mr. L. Coenraad (portefeuillehouder Onderwijs van Faculteit der Rechtsgeleerdheid), prof. mr. L. Smeehuijzen (opleidingsdirecteur)
10.00 uur – 11.20 uur	Opleidingsdirectie prof. mr. L. Smeehuijzen (opleidingsdirecteur), mr. dr. R. de Weijs (opleidingsdirectie), P. Werkman (technisch coördinator)
11.30 uur – 12.15 uur	Examencommissie en scriptiecoördinator prof. mr. J. Struiksmā (voorzitter examencommissie), mr. dr. R. Mellenbergh (scriptiecoördinator)
12.15 uur – 13.30 uur	Lunch en documentenstudie panel (besloten) met 12.15 uur – 12.45 uur open spreekuur
13.30 uur – 14.15 uur	Docenten mr. dr. M. Zilinsky (docent), mr. dr. R. Mellenbergh (docent), prof. mr. W. van Veen (docent, lid opleidingscommissie), prof. mr. A. Verdam (docent, lid opleidingscommissie), mr. dr. R. de Weijs (docent, lid opleidingsdirectie)
14.15 uur – 15.00 uur	Studenten en alumni Th. Geesink (alumnus), C. Smeets (alumna), M. Habermehl (student), V. Sijberden (student)
15.15 uur – 16.00 uur	Vertegenwoordigers beroepenveld Mr. M. Kalff (Van Doorne), mr. A. Knigge (Houthoff Buruma), M. van den Oever (recruiter NautaDutilh)
16.00 uur – 17.30 uur	Overleg panel (besloten)
17.30 uur – 17.40 uur	Terugkoppeling bevindingen door voorzitter panel aan opleidingsmanagement prof. mr. L. Coenraad (portefeuillehouder Onderwijs), prof. mr. L. Smeehuijzen (opleidingsdirecteur), mr. dr. R. de Weijs (opleidingsdirectie), P. Werkman (technisch coördinator)
17.40 uur – 17.50 uur	Terugkoppeling bevindingen door voorzitter panel aan betrokkenen bij opleiding

Bijlage 2: Bestudeerde documenten

Documenten die zijn bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek

- Kritisch Reflectie opleiding wo master Ondernemingsrecht
- Domeinspecifiek referentiekader
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving op hoofdlijnen van programmaonderdelen
- Onderwijs- en examenregeling
- Overzicht wetenschappelijk personeel
- Contacten met het werkveld
- Overzicht van scripties
- Rapport instellingstoets kwaliteitszorg
- Statistische gegevens opleiding
- Toetsbeleid

Documenten die tijdens het locatiebezoek ter inzage lagen

- Literatuur
- Gedetailleerde beschrijving van vakken
- Studiemateriaal
- Stageverslagen
- Documenten over kwaliteitszorg van de opleiding
- Documenten over studiebegeleiding
- Overleg opleidingscommissie
- Overzicht van activiteiten voor alumni
- Resultaten evaluaties onder studenten en docenten
- Verschillende toetsopgaven

Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken

De door het panel bestudeerde eindwerken zijn de volgende.

- 2122901
- 1960806
- 1265423
- 1805223
- 1807579
- 2079437
- 2067846
- 1699857
- 2506904
- 2506323
- 1629670
- 2521370
- 1680498
- 1851411
- 2523169

Bijlage 4: Samenstelling beoordelingspanel

Het beoordelingspanel bestond uit de volgende personen:

- De heer prof. mr. J.B. Wezeman (voorzitter);
- De heer prof. mr. A.F.M. Dorresteyn (panellid);
- De heer mr. dr. J.M. Blanco Fernández (panellid);
- De heer R.C.A. Wink MA (student).

Prof. mr. J.B. Wezeman (voorzitter)

De heer Wezeman is hoogleraar Handelsrecht en Ondernemingsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen en decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van deze universiteit. In 1998 is hij gepromoveerd in de rechtsgeleerdheid. Hij was als universitair docent, universitair hoofddocent en hoogleraar onder meer werkzaam aan de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit Utrecht en de Erasmus Universiteit Rotterdam. De heer Wezeman heeft talrijke publicaties op het gebied van het ondernemingsrecht, handelsrecht, verzekeringsrecht en faillissementsrecht op zijn naam staan.

Prof. mr. A.F.M. Dorresteyn (panellid)

De heer Dorresteyn is hoogleraar Transnationale aspecten van het Ondernemingsrecht aan de Universiteit Utrecht en verbonden aan AKD Advocaten en Notarissen. Hij is gepromoveerd in de rechtsgeleerdheid en was werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Utrecht. Daarnaast was hij hoogleraar aan de Open Universiteit, Universität Bielefeld (Duitsland) en Washington University of St. Louis (V.S.). Ook was hij decaan van de Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht. De heer Dorresteyn heeft veel op zijn vakgebied gepubliceerd.

Mr. dr. J.M. Blanco Fernández (panellid)

De heer Blanco Fernández is zelfstandig gevestigd advocaat te Amsterdam. Hij promoveerde in 1993 aan de Universiteit Maastricht. Hij was tussen 1999 en 2010 universitair docent Ondernemingsrecht aan de Radboud Universiteit. Hij is secretaris geweest van de Commissie Vennootschapsrecht van het Ministerie van Justitie en heeft onderzoek gedaan voor het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van dat ministerie en voor het Ministerie van Economische Zaken. De heer Blanco Fernández heeft talrijke publicaties op zijn naam staan.

R.C.A. Wink MA (student)

De heer Wink is afgestudeerd aan de research master History van de Universiteit Leiden en is nu student aan de master Neerlandistiek van deze universiteit. Hij was onder meer studentlid van een visitatiecommissie en studentlid van de opleidingscommissie van de research master History. Daarnaast werkte de heer Wink onder andere als accountmanager bij Performa Uitgeverij, junioranalist bij een Publistat Mediaonderzoek en onderzoeksmedewerker bij Lloyd's Register.